

Bérelt vonalak minimális készlete kiskereskedelmi piacról a 2. piacelemzési körben hozott határozat rövid összefoglalása

A határozat száma: DH-4033-2/2008. (2008.01.31.)

I. A vizsgált piac megnevezése, a piac meghatározása

A piacmeghatározás során a Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa (a továbbiakban: **Tanács**) az Európai Bizottság 2003/311/EC sz. 2003. február 11-én megjelent Ajánlása (a továbbiakban: **Ajánlás**) Mellékletében 7. számmal jelölt, a címben szereplő piacot elemezte. A piacmeghatározás során a Tanács meghatározta a szolgáltatások pontos tartalmát, a piac megnevezését és a jogszabályokban meghatározott fogalmakat alapul véve.

A Tanács megállapította, hogy a vizsgált piacon a bejelentett szolgáltatás alapvető jellemzői az alábbiak:

- a) Az Eht 188. § 8. pontja kimondja, hogy „bérelt vonal: azon elektronikus hírközlő eszközök összessége, amelyek a hálózati végpontok között transzparens átviteli kapacitást biztosítanak, de nem tartalmazzák a felhasználó által vezérelhető kapcsoló funkciókat”. A definíció alapján a Tanács minden olyan elektronikus hírközlő eszközt bérelt vonalnak tekint, mely két pont között transzparens átviteli kapacitást biztosít, és nem tartalmaz felhasználó által vezérelhető kapcsoló vagy útválasztó funkciót.
- b) A kiskereskedelmi bérelt vonali szolgáltatást a szolgáltató két hálózati végpont között nyújtja az előfizető részére. A bérelt vonali szolgáltatás nyújtásához tehát a két hálózati végpontot – például az előfizető két telephelyét – köti össze egy bérelt vonallal.
- c) A bérelt vonalak minimális készlete a kiskereskedelmi bérelt vonali piaci tranzakcióknak egy meghatározott körére vonatkozik. A meghatározott kör a bérelt vonal típusával (analóg, digitális), speciális jellemzőjével (beszédátvitel, zenei átvitel, strukturálatlan, strukturált átvitel stb.), valamint sávszélességével adható meg. A bérelt vonali szolgáltatások minimális készletébe tartozó bérelt vonalak átviteli kapacitásáról és műszaki feltételeiről az Eht. 110. § (2) pontja értelmében a Tanács piacelemzési határozatában rendelkezhet.

A Tanács megvizsgálta, hogy vannak-e olyan, a nemzeti sajátosságok által indokolt esetek, amelyek miatt az Ajánlásban meghatározott tárgyi piactól való eltérés válhat szükségessé. A Tanács nem tartotta indokoltnak az Ajánlástól való eltérést.

A Tanács a kiskereskedelmi bérelt vonali szolgáltatások piacának azonosításakor, a **kiskereskedelmi** szinten lehetséges **keresleti helyettesítés** vizsgálata során az alábbi szolgáltatások helyettesítési hatását vizsgálta:

- a nemzetközi bérelt vonali szolgáltatás a vizsgált kiskereskedelmi piachoz tartozik-e;
- az eltérő sávszélességű bérelt vonalak azonos kiskereskedelmi piachoz tartoznak-e;
- az analóg és a digitális bérelt vonali szolgáltatások azonos kiskereskedelmi piacot alkotnak-e;
- a bérelt vonali szolgáltatások és az egyéb, alábbiakban felsorolt adatátviteli szolgáltatások azonos kiskereskedelmi piachoz tartoznak-e:
 - VPN (Virtual Private Network), virtuális magánhálózat;
 - IP-VPN (IP Virtual Private Network), virtuális magánhálózat IP (Internet Protocol) alapon;

- ATM alapú átviteli szolgáltatás (Asynchronous Transfer Mode), aszinkron átviteli mód alapú átviteli szolgáltatás;
- Frame Relay (kerettovábbító) alapú átviteli szolgáltatás;
- Ethernet alapú átviteli szolgáltatás;
- Bérelt vonalon nyújtott Internet szolgáltatás;
- SDSL-szolgáltatás.

A Tanács a kiskereskedelmi bérelt vonali szolgáltatások piacának azonosításakor, a **kiskereskedelmi** szinten lehetséges **kínálati helyettesítés** vizsgálata során azt vizsgálta, hogy mi a valószínűsége annak, hogy a kérdéses piacon jelenleg nem működő (a piacra belépéshez részben alkalmas infrastruktúrával rendelkező) vállalkozások belépnek a piacra. A Tanács a következő két szolgáltató típust vizsgálta:

- nemzetközi bérelt vonali szolgáltatók;
- új, alacsony sávszélességű (2 Mbit/s és az alatti sávszélességű, jellemzően rézérpáras) bérelt vonali szolgáltató lehetséges piacra lépése.

A Tanács a szolgáltatási piac vizsgálata során megállapította, hogy **nincsenek olyan keresleti vagy kínálati helyettesítési lehetőségek, amelyek a vizsgált piac szélesítését indokolták volna**, azaz, a kiskereskedelmi bérelt vonalak minimális készlete szolgáltatásainak piacába – a piac elnevezésében szereplő szolgáltatás mellett, megfelelő helyettesítő szolgáltatás híján – más szolgáltatás nem tartozik. Az elvégzett vizsgálatok eredményét összefoglalva **a Tanács arra a következtetésre jutott, hogy a vizsgált kiskereskedelmi bérelt vonali piac az analóg, valamint a digitális 2 Mbit/s és alacsonyabb sávszélességű bérelt vonali szolgáltatások piaca.**

A Tanács a piac **földrajzi kiterjedését** a homogén versenyfeltételek megléte alapján határozza meg. A legfontosabb vizsgálandó tényező a hálózattal való lefedettség volt, melyet részletesen megvizsgálva a Tanács azt találta, hogy a volt koncessziós határok szerepe a piac meghatározása szempontjából nem jelentős, a piac országos szintű homogenitását mind a legnagyobb piaci szereplő országos piaci jelenléte, mind a nagyszámú, számozási körzethatároktól teljesen független hálózattal rendelkező szolgáltató biztosítja. A vizsgálat eredménye alapján a Tanács megállapította, hogy **a kiskereskedelmi bérelt vonalak földrajzi piaca Magyarország teljes területe.**

II. Érintett piac vizsgálata

Az Ajánlás Mellékletében felsorolt piacok ex ante szabályozási szempontból való érintettségét a Bizottság három feltétel vizsgálatával állapította meg. Ezek a következők:

1. Magas és nem átmeneti belépési korlátok létezése a piacon
2. Hatékony versenyhez való közeledés
3. A versenyjog (ex post) alkalmazásának elégtelensége

A Tanács megállapította, hogy a bérelt vonalak minimális készletének kiskereskedelmi piacán a piacra lépési korlátok közül alapvetően a strukturális korlátok befolyásolják hátrányosan a később piacra lépő cégek piaci lehetőségeit. Különösen így van ez az alacsony (2 Mbit/s-nál nem nagyobb) sávszélességű bérelt vonalas infrastruktúra kiépítésénél, amely tipikusan a rézérpáras hálózat duplikálását jelentené, annak jelentős beruházási igényével.

A kiskereskedelmi piac hatékony versenyhez való közeledését vizsgálva a Tanács megállapította, hogy nem tapasztalhatók olyan piaci jellemzők vagy folyamatok, amelyek jelentős mértékben a piac hatékony versenyhez való közeledésére utalnának, vagy azt a következő időszakra valószínűsíthetővé tennék.

A versenyjogi eszközök alkalmazásának elégségességét vizsgálva a Tanács megállapította, hogy a versenyjog általános szabályai mellett szükség van az ex ante szabályozásra is, melynek fő oka, hogy az esetleg felmerülő túlzó árazás alkalmazásának igazolása, valamint a kiszabott kötelezettség(ek) betartatása verseny-felügyeleti eljárás keretében igen nehéz feladat.

Fentiek alapján **szükséges a piacelemzés elvégzése és szükség esetén JPE szolgáltatók kijelölése.**

III. Piacelemzés, JPE szolgáltatók azonosítása

A Bizottság Tájékoztatójában (Guidelines) az erőfölény megállapítására alkalmazott kritériumokat a Tanács egyenként megvizsgálta, és ezek közül a következő kritériumok vizsgálatát tekintette kiemelkedően jelentősnek a döntés meghozatala során:

- piaci részesedés,
- a potenciális verseny hiánya, a terjeszkedés akadályai,
- ellenőrző szerep a nehezen megkettőzhető infrastruktúra felett,
- a vállalkozás mérete.

A Tanács a piaci részesedés vizsgálata alapján megállapította hogy a piac legnagyobb szolgáltatója – a Magyar Telekom Nyrt. – olyan mértékű piaci részesedéssel rendelkezik, ami azt mutatja, hogy jelentős piaci erővel bír, ugyanis piaci részesedése eléri azt az arányt, amelyet az Európai Közösség bíróságának joggyakorlata az uralkodó piaci helyzet egyértelmű ismérvének tekint.

A piaci részesedés és a többi kritérium együttes vizsgálata alapján a Tanács piacelemzés eredményeként megállapította, hogy a „Bérelt vonalak minimális készlete” elnevezésű kiskereskedelmi piacon a **Magyar Telekom Nyrt. jelentős piaci erővel rendelkezik.**

IV. Kötelezettségek kirovása

A Tanács megvizsgálta az érintett piacon érvényesülő jelentős piaci erő hatásait, azonosította a fennálló és potenciális versenyproblémákat, értékelte a rendelkezésre álló szabályozói eszközöket és kiválasztotta a feltárt versenyproblémának megfelelő (tehát indokolt) és azok súlyának megfelelő (tehát arányos) kötelezettséget. A vizsgálat eredményeként a Tanács **az érintett piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra, mint kötelezett szolgáltatóra vonatkozóan** a Tanács DH-664-148/2005. számú határozatában **kirótt „A bérelt vonali szolgáltatások minimális készletének biztosítása” kötelezettséget változatlan formában fenntartja, és a minimális készlet elemeiről az említett határozat rendelkező részének I. mellékletében foglaltaknak megfelelően határoz.**

V. A nemzeti konzultáció során beérkezett GVH és szolgáltatói észrevételek

1. A Gazdasági Versenyhivatal fontosabb észrevételei

A GVH a megküldött észrevételében kérte az országosan egységes földrajzi piac meghatározásának, illetve a volt koncessziós területeken jellemző verseny homogenitásának további indokolását, valamint kérte a Hungarotel / Pantel / Invitel / Euroweb vállalkozás-csoport tagjainak egymástól függő versenytársként való kezelését. Hangsúlyozta, hogy a Hungarotel / Pantel / Invitel / Euroweb vállalkozás-csoport viszonyát versenyjogilag nem lehet közös erőfölényként értékelni, helyette javasolta a közös irányításból származó erőfölényes helyzet vizsgálata kifejezés alkalmazását.

2. Szolgáltatók és társadalmi szervezetek fontosabb észrevételei

A határozat tervezetéhez a Magyar Telekom Nyrt. adott észrevételeket. A főbb észrevételek a változó szabályozói környezetre, a Hungarotel / Pantel / Invitel / Euroweb vállalkozás-csoport létrejöttére és a vállalatcsoport létrejöttének versenyt befolyásoló hatására, valamint a határozatban alkalmazott adatok körére terjedtek ki. Ezeket a Tanács megválaszolta, illetve egy részüket a végleges határozatban figyelembe vette.

VI. Az Európai Bizottság észrevételei a notifikáció során

A Bizottság értékelő levelében (Comment Letter) egy javaslatot vetett fel:

- felkéri a Tanácsot, hogy biztosítsa a nagykereskedelmi szabályozás hatékony végrehajtását.

A Bizottság a határozatot notifikálta.

A Tanács 2008. január 31-én jóváhagyta a DH-4033-2/2008. számú, üzleti titokmentes határozatot.